ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp XXX

XXX

Teie: 06.09.2021 nr

Meie: 22.10.2021 nr 2.1.-3/21/2954

VAIDEOTSUS
Isikuandmete kaitse asjas nr 2.1.-1/21/2225

Vaideotsuse tegija	Andmekaitse Inspektsioon
Otsuse tegemise aeg ja koht	22.10.2021, Tallinnas
Vaide esitamise aeg	06.09.2021
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 26.08.2021 ettekirjutus-hoiatus isikuandmete kaitse asjas nr 2.1.-1/21/2225
Vaide esitaja	XXX

RESOLUTSIOON:
Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel otsustan:
1) jätta vaie rahuldamata;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE
Käesoleva otsuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD
21.06.2021 esitas kaebaja taotluse oma isikuandmete avalikustamise lõpetamiseks vaide esitaja avalikust Facebooki postitusest ja selle kommentaaridest.
29.07.2021 algatas inspektsioon menetluse ja tegi vaide esitajale ettepaneku kaebaja isikuandmete avalikustamise lõpetamiseks.
05.08.2021 keeldus vaide esitaja ettepaneku täitmisest ja esitas avalikustamise kohta enda selgitused.
27.08.2021 tegi inspektsioon ettekirjutus-hoiatuse lõpetada kaebaja isikuandmete avalikustamine.
19.08.2021 esitas vaide esitaja vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED
Oma ettekirjutuses "Inspektsioon möönab, et Selveri toiduohutusega seotud teemapüstitus postitaja isiklikul Facebooki lehel on avaldatud ajakirjanduslikul eesmärgil." Samuti möönab

Inspektsioon, et "Selveripoolsete vastuskirjade avaldamine on lubatud ning sellega piirdudes ei oleks olnud vajalik täitevvõimu sekkumine."

Ettekirjutuses on AKI asunud seisukohale "Arvestades faktilisi asjaolusid ning asjaolu, et Selveri klienditoe meeskond ei ole vastutav kogu Selveri toiduohutuse eest, puudub õiguslik põhjendus avaldada klienditoes töötava XXX-i isikuandmeid Facebooki postituse kommentaarides. Seetõttu leiab inspektsioon, kuivõrd õiguslik alus isikuandmete avaldamiseks puudub, on kohustusliku ettekirjutuse tegemine antud asjas vajalik."

Viidatud "faktiliste asjaolude" juurde tulen hiljem tagasi, kuid täiesti absurdne on AKI poolt rõhutatud asjaolu "Selveri klienditoe meeskond ei ole vastutav kogu Selveri toiduohutuse eest", millele tuginedes AKI järeldab, et õiguslik alus isikuandmete avaldamiseks puudub.

Paar lõiku varem kirjutab AKI selle põhjenduse pikemalt lahti. Tsiteerin: "Ettevõtte klienditoe meeskond ei vastuta toiduohutuse eest kogu ettevõtte kauplustes, vaid esimene täidab endale lepinguga seatud ametikohustust vastata päringutele ja kaebustele, mis on adresseeritud Selverile kui ettevõttele. Eelnevast tulenevalt puudub põhjendus pidada XXX-i isikuliselt vastutavaks Selveri toiduohutuse osas, mistõttu puudub ajakirjanduslik huvi tema isikuandmete vastu."

AKI rõhutab, et klienditugi ei vastuta toiduohutuse eest "kogu ettevõtte kauplustes" ning klienditoe meeskond ei ole vastutav "kogu Selveri toiduohutuse eest" ning kuna XXX pole "isikuliselt vastutav" Selveri toiduohutuse eest, siis järelikult puudub ajakirjanduslik huvi tema isikuandmete vastu.

Nendest AKI rõhuasetustest võib välja lugeda, et toiduohutuse küsimustes saab ajakirjanduslik huvi olla ainult sellise inimese isikuandmete vastu, kes vastutab toiduohutuse eest "isikuliselt kogu ettevõtte kauplustes". Selline seisukoht on aga absurdne, sest niivõrd suures ettevõttes ei ole mitte ühtegi inimest, kes suudaks isiklikult tegeleda kogu ettevõtte kõigi kaupluste kogu toiduohutuse tagamisega, vaid niivõrd suures ettevõttes tegelevad toiduohutusega seotud protsesside erinevate aspektide tagamisega väga paljud inimesed, täites väga erinevaid toiduohutusega seotud funktsioone suure ettevõtte raames ning toiduohutus saab olla tagatud ainult siis, kui kõik erinevad funktsioonid on täidetud piisava korrektsusega.

Toiduohutust tagavad Selveri-sarnases ettevõttes kõik inimesed, kes tegelevad nii toidukaupade käitlemisega kui ka kaebuste menetlemisega ning kes peavad oma töö raames vastu võtma otsuseid, mis otseselt või kaudselt mõjutavad toiduohutust. Selveri klienditoe pädevuses on otsustada kas toidu kvaliteedi osas esitatud kaebust uuritakse ettevõtte sees edasi või mitte. Sellise iseloomuga otsus on vältimatult osa ettevõtte toiduohutuse tagamise protsessidest.

Juhul kui Selveri toiduohutust tagavates protsessides on seni avastamata probleem, mille tulemusel üks inimene saab toidumürgituse ning kirjutab selle kohta klienditoele kaebuse, siis klienditugi on see organ, mis iga kaebuse puhul otsustab kas, kuidas ja millises ulatuses konkreetse toidumürgituse põhjuseid ettevõtte seest otsitakse. Seega Selveri klienditoel on kriitiline roll Selveri toiduohutust tagavates protsessides. AKI seisukoht, et Selveri klienditoe meeskond ei ole vastutav "kogu Selveri toiduohutuse eest /.../ kogu ettevõtte kauplustes" on ajakirjandusliku avaliku huvi seisukohast konkreetses küsimuses mitte-relevantne. Sellise argumendi kasutamine AKI juristi poolt ajakirjandusliku avaliku huvi välistamiseks on lihtsalt võhiklik pseudojuriidiline sõnasalat.

Mulle saadetud ettekirjutuses on AKI sisuliselt asunud seisukohale, et ajakirjanduslikku huvi ei saa eksisteerida nende isikute suhtes, kes igapäevaselt võtavad vastu otsuseid, mis otseselt

mõjutavad tuhandete Selveri klientide elu ja tervist. AKI on asunud oma ettekirjutuses absurdsele seisukohale, et Selveri-taolises ettevõttes peab olema üksainus inimene, kes "isikuliselt vastutab kogu Selveri toiduohutuse eest kogu ettevõtte kauplustes" ning ajakirjanduslik huvi saab toiduohutuse küsimustes olla ainult tema vastu.

Selline AKI seisukoht on selgelt absurdne ja piirab ajakirjandusvabadust ja sõnavabadust olulisel määral ning ei ole kooskõlas vaba ühiskonna toimimise põhimõtetega. Ajakirjanikel peab olema vabadus analüüsida toiduohutust tagavaid protsesse täiel määral kõigis aspektides, suunates avalikkuse tähelepanu toiduohutust mõjutavatele vigadele otsustes, mida protsesside raames tehakse.

Samuti on AKI oma ettekirjutuses kirjeldanud minu ajakirjanduslikku tegevust eksitaval viisil, kirjutades: "Eelnevalt nimetatud andmete avaldamine ning nende pinnalt järelduste tegemine ei anna lisaväärtust ühiskondlikule debatile seoses Selveri toidukvaliteediga, sest debati mõte oli välja tuua, kas Selver müüb ebakvaliteetset kala."

Selline kirjeldus minu ajakirjanduslikust tegevusest on lihtsalt vale. Minu ajakirjandusliku tegevuse eesmärk ei olnud tõstatada küsimust kas Selver müüb ebakvaliteetset kala, vaid minu ajakirjandusliku tegevuse eesmärk oli tõstatada küsimus kas kõigi Selveri klientide toiduohutuse seisukohast kriitilisi otsuseid igapäevaselt vastu võttev XXX on sobiv inimene selliseid otsuseid vastu võtma.

Antud juhtum sai alguse Selverile saadetud kaebusest, kus klient kirjeldas, et sai Selveri tarnitud kala süües nii raske toidumürgituse, et oli mitu päeva voodihaige. Kirjale vastanud klienditeenindaja XXX vastas lühidalt ja üldsõnaliselt, et Selveri kalaga on kõik korras ja kui edaspidi on kalaga probleeme, siis saatke Selverile foto kalast.

XXX-i töö iseloom klienditoe meeskonnas on selliste kaebuste puhul otsustada kas, kuidas ja mil määral otsitakse kaebuses osutatud probleemi põhjust ettevõtte seest. XXX otsustas, et selle konkreetse probleemi põhjust ettevõtte seest ühelgi viisil ei otsita. Selle otsuse eest on vastutav XXX isiklikult.

See otsus mõjutab otseselt Selveri toidukaupade ohutust, sest probleem, mis põhjustas ühele kliendile surmalähedase kogemuse võib korduda, kui selle probleemi põhjuste otsimiseks ettevõtte seest ei tehta mõistlikke pingutusi.

XXX on oma vastuskirjades jätnud tugeva mulje, et ta ei hooli Selveri klientide tervisest ning teeb oma tööd ükskõiksel viisil. Seega on igati loogiline ja mõistlik järeldada, et XXX otsus konkreetses juhtumis mitte otsida probleemi ettevõtte seest ei lähtunud juhtumi üksikasjadest, vaid hoolimatusest Selveri klientide tervise ja toiduohutuse suhtes.

Kui ajakirjanik avastab, et Selveris tegeleb toiduohutust otseselt mõjutavate otsuste vastu võtmisega inimene, kes ei hooli klientide toiduohutusest, siis on ajakirjanikul moraalne kohustus tõstatada avalikkuses küsimus kas selline inimene on sobilik selliseid otsuseid vastu võtma. On ilmselge, et sellisel juhul eksisteerib avalik huvi konkreetse otsustaja suhtes.

Ettekirjutuses kirjeldab AKI ajakirjanduseetika lahutamatu osana "materjali ja informatsiooni kontrollitavust". Sellest ajakirjanduseetika printsiibist lähtudes esitasin avalikkusele materjalid ja informatsiooni, mis toetavad kahtlust, et konkreetne toiduohutuse küsimusi otsustav inimene on hoolimatu ja ükskõikne.

Minu jaoks on täiesti vastuvõetamatu olukord, kus ma olen neid põhjendusi juba AKI-le varasemas vastuskirjas selgitanud, aga AKI on otsustanud oma ettekirjutuses minu varasema vastuskirja sisu ja argumente täiel määral ignoreerida ning samuti on AKI otsustanud mulle

valetada minu ajakirjandusliku tegevuse eesmärgi kohta öeldes, et minu ajakirjandusliku tegevuse eesmärk oli debateerida Selveris müüdava kala kvaliteedi üle, kuigi ma varasemas vastuskirjas AKI-le väljendasin selgelt, et minu ajakirjandusliku tegevuse eesmärk oli analüüsida konkreetse toiduohutuse seisukohast võtmepositsioonil oleva inimese sobivust ametisse.

Ainuke minu poolt esitatud argument, millele AKI vaevus vastama on lõik "...ta on selgelt toiduohutuse küsimuste lahendamises olulisel võtmepositsioonil, seega tema töö-alase tegevuse, otsuste ja nende võimalike tagamaade suhtes esineb selgelt avalik huvi."Sellele minu argumendile on AKI esindaja vastanud täiesti jabural ja seosetul viisil, et "klienditoe meeskond ei vastuta toiduohutuse eest kogu ettevõtte kauplustes", seega "puudub põhjendus pidada XXX-i isikuliselt vastutavaks Selveri toiduohutuse osas, mistõttu puudub ajakirjanduslik huvi tema isikuandmete vastu." Samuti on AKI oma ettekirjutuses lisanud, et kuna "Selveri klienditoe meeskond ei ole vastutav kogu Selveri toiduohutuse eest, puudub õiguslik põhjendus avaldada klienditoes töötava XXX-i isikuandmeid".

Andke andeks, aga niivõrd idiootset, seosetut ja segast vastust saab AKI nimel kirjutada ainult väga noor inimene, kel puudub igasugune arusaam kuidas suurtes ettevõtetes toimuvad toiduohutust tagavad protsessid ning kel pole õrna aimugi mismoodi töötab ajakirjandus.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED

Inspektsioon jääb kõigi oma ettekirjutus-hoiatus otsuses toodud seisukohtade ja selgituste juurde. Tulenevalt esitatud vaidest selgitame täiendavalt järgmist.

Vaide esitaja on välja toonud, et ettekirjutuses puudub info selle kohta, kas ettekirjutuse vaidlustamine lükkab edasi ettekirjutuse täitmise tähtaega kuni vaidemenetluse lõppemiseni või mitte. Juhime tähelepanu, et vastav selgitus on leitav ettekirjutusest endast. Täpsemalt osana vaidlustamisviitest, mis ütleb, et: *ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.*

Seega, kuna ettekirjutuse vaidlustamine ei pikenda täitmise tähtaega, ei pea täitmise tähtaeg ühtima vaidlustamise ajaga. Täitmise tähtaeg määratakse vastavalt ettekirjutuse nõude sisule, et see annaks isikule mõistliku aja selle täitmiseks. Vajadusel saab paluda selle pikendamist, kui ettekirjutust ei ole mingil põhjusel võimalik tähtaegselt täita. Antud juhul ei ole vaide esitaja välja toonud, et täitmise aeg oleks olnud liiga lühike.

Küll aga täpsustame, et kuna ettekirjutuse resolutsioon nägi ette vaide esitajal lõpetada oma Facebooki kontol XXX-i isikuandmete avaldamise, kuid vaide esitaja on vaides märkinud, et on piiranud juurdepääsu oma Facebooki postitusele nii, et see ei ole enam üldsusele nähtav, siis ei ole **ettekirjutus siiski täidetud**. Nimelt tähendab isikuandmete avaldamise lõpetamine kas avaldatu kustutamist, kaebaja tuvastamatuks muutmist (postituste redigeerimist) või seda, et postitus on nähtav vaid isikule endale. Vaide esitajal on Facebookis 2009 sõpra ja 787 jälgijat. Nähtavuse piiramisega ainult sõpradele ei ole lõpetatud isikuandmete avaldamine ja ettekirjutus täidetud.

1. Ajakirjanduslik eesmärk

Vaide esitaja on vaides leidnud:
Täiesti absurdne on AKI poolt rõhutatud asjaolu "Selveri klienditoe meeskond ei ole vastutav kogu Selveri toiduohutuse eest", millele tuginedes AKI järeldab, et õiguslik alus isikuandmete avaldamiseks puudub.

Selgitame veelkord, et Selveri toiduohutuse küsimuse osas oleme leidnud, et teatav avalik

huvi võis eksisteerida. Selveri toiduohutuse teemalist postitust saaks tõepoolest teha ka iga eraisik ajakirjanduslikul eesmärgil, millisel juhul kohalduks talle isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 4. Küll aga on antud postituse osas kaheldav, kas tegemist oli üldse ajakirjandusliku eesmärgiga või lihtsalt isiku sõnavabaduse teostamisega. Postitus on nähtav küll avalikkusele, aga seda ei ole kordagi jagatud ning ka need kommentaarid, mis on lisatud, ei ole algsel teemal. Seega ei saa väita, et teema oleks püstitatud selleks, et tekitada ühiskonnas avalikku debatti või oleks olnud avalikkusele huvipakkuv ja oma aruteluga edasiviiv.

Lisaks on vaide esitaja välja toonud, et inspektsioon on mõistnud ekslikult avaldaja eesmärki, mis ei olnud avaldada postitus Selveri toiduohutuse kohta, vaid avaldada kõigile arvamuse avaldamiseks avalik postitus, kas XXX sobib Selveri klienditeenindajaks või mitte. Leiame, et sellise teema osas puudub erinevalt Selveri toiduohutuse teemast ajakirjanduslik eesmärk täielikult.

Küll aga tõepoolest on vaide esitajal õigus sõnavabadusele. Kuid oma sõnavabadusõigusega ei või avaldaja analoogselt ajakirjanduslikule eesmärgile teisi isikuid ülemääraselt kahjustada. Oma sõnavabadusõigust ei ole lubatud teostada teiste isikute privaatsusõiguse arvelt, mida antud juhul just on tehtud.

2. Avalik huvi

Euroopa Inimõiguste Kohtu (Edaspidi EIK) praktika kohaselt peab avaldatav informatsioon teenima demokraatlikus ühiskonnas vajaliku debati arendamist. Seejuures hindab EIK hoolikalt, kas kogu informatsioon oli mõõdapääsmatult vajalik ja asjakohane. Nii näiteks on tihti peetud üleliigseks fotosid või isiku identiteedi avaldamist, kui avaliku huvi orbiidis on üksnes teema, mitte isik ise. Isegi süütegude kajastamisel ei õigusta mitte igasugune süütegu selle toimepanija identiteedi meedias avalikustamist. Teisisõnu – inimene peab olema kas avaliku elu tegelane, suurt mõjuvõimu omav isik või ise oma tegevusega selgelt tekitanud avaliku huvi (mis ei võrdu uudishimuga) enda vastu.

Antud juhul ei ole inspektsiooni hinnangul postitustes kajastatud isiku tegevus sellist huvi pälvinud, mis võimaldaks IKS § 4 alusel tema identiteeti avaldada ja seejuures lisada sinna juurde isiku kohta ka asjasse puutumatuid lisaandmeid.

Vaide esitaja on toonud välja: *minu ajakirjandusliku tegevuse eesmärk oli tõstatada küsimus kas kõigi Selveri klientide toiduohutuse seisukohast kriitilisi otsuseid igapäevaselt vastu võttev XXX on sobiv inimene selliseid otsuseid vastu võtma*.

Selveri klienditoe osakond peab lahendama kliendi pretensioone, aga on meelevaldne väita, et kaebustele vastav klienditeenindaja nimeliselt vastutab kõikide Selveri klientide elu ja tervise eest ning on seetõttu automaatselt avalikkuse huviorbiidis. Eraettevõtte töötaja võiks sattuda avalikkuse huviorbiiti juhul, kui tegemist oleks ettevõtte juhtorgani liikmega või kui töötaja oleks toime pannud raske, üldohtliku kuriteo (nt teadlikult ja mürgitamise eesmärgiga müünud halvaks läinud toodangut või nt toodetele ise mürki lisanud).

Leiame, et praegusel juhul puudub igasugune avalik huvi ühe konkreetse Selveri klienditoes töötava isiku tuvastataval kujul välja toomise osas ning seejuures temast lisakuvandi loomisel ja isiku kohta tema profiili analüüsimisel.

Vaide esitaja on välja toonud, et *AKI seisukoht on selgelt absurdne ja piirab ajakirjandusvabadust ja sõnavabadust olulisel määral ning ei ole kooskõlas vaba ühiskonna toimimise põhimõtetega*.

Inspektsioon leiab, et sellega ei piirata kuidagi vaide esitaja sõnavabadust, sest ta saab

avaldada lisaks toiduohutuse üle arutlemisele ka klienditeenindaja käitumise kohta ilma teda nimeliselt välja toomata ja ilma, et isik oleks tuvastatav. Seega inspektsioon ei sekku mitte avaldatu sisusse, vaid ainult kaebaja õiguste kaitsmise eesmärgil. Selgitame, et ajakirjandusvabaduse privileegile tuginedes tuleb täita ka sellega kaasnevaid kohustusi ning täita ajakirjandusel lasuvat vastutust nii, nagu Euroopa Inimõiguste Kohus on seda oma järjepidevas kohtupraktikas sisustanud.

Ajakirjandus ei või üle astuda talle seatud piiridest, muuhulgas teiste isikute reputatsiooni kaitse vajadusest ning vajadusest hoiduda konfidentsiaalse informatsiooni avaldamisest, mis hõlmab ka nõuet tegutseda heas usus, täpsetele faktidele tuginedes ning avaldades usaldusväärset ja täpset informatsiooni kooskõlas ajakirjanduseetikaga. [1] EIÕK art 10 ei taga ka suure avaliku tähelepanu all olevate teemade puhul ajakirjandusele piiramatut väljendusvabadust. EIÕK art 10 lg 2 kohaselt kaasnevad väljendusvabadusega kohustused ja vastutus, mis kohalduvad ka meediale. EIÕK art 10 pakub kaitset ajakirjanikele avaliku huvi pakkuvate sündmuste kajastamisel vaid tingimusel, et nood käituvad heas usus, et pakkuda täpset ja usaldusväärset informatsiooni kooskõlas ajakirjanduseetikaga. [2] EIK on sõnastanud kriteeriumid, mille abil leida sõnavabaduse ja eraelu puutumatuse vahel tasakaal. Selleks tuleb kaasuse asjaolusid hinnata individuaalselt ning kontekstis, võttes arvesse situatsiooni artiklite avaldamise hetkel:

- kaalul olnud avalikku huvi (avaldatud materjali tähtsus avalikkusele),
- kõnealuse isiku staatus (kas isik on avalikkusele tuntud),
- puudutatud isiku eelnev käitumine,
- seda, kuivõrd isik ise oli kaasatud artiklite ettevalmistamisse,
- vajadust avaldada isiku identiteet,
- artiklite avaldamise tegelik eesmärk,
- avaldatud materjali saamise viis;
- jõupingutusi, mida ajaleht tegi selleks, et tuvastada avaldatud info tõepärasus,
- avaldatud materjali sisu;
- materjali avalikustamise vorm ja selle tagajärjed.[3]

Muuhulgas ongi ajakirjandusel kohustus igakordselt hinnata, kas ja milliste isikuandmete avalikustamine ajakirjanduslikule eesmärgil on lubatav. Nagu öeldud, inspektsiooni hinnangul ei ole konkreetse klienditeenindaja osas avalikku huvi, mis õigustaks tema isikustatud kajastamist.

Inspektsioon nõustub vaide esitaja seisukohtadega, et klienditugi ja toituohutus on omavahel seotud. Vastutust toiduohutuse eest kannab tõenäoliselt kogu toodetega kokku puutuv personal. Aga see ei oma tähtust, kes Selveris nimeliselt toiduohutuse eest vastutab, mistõttu ei asu me ka vaideotsuses seda ülemäära analüüsima.

Leiame, et see on vaide esitaja meelevaldne järeldus, et just XXX-i isik nimeliselt vastutab kõikide Selveri klientide elu ja tervise eest. Aga isegi kui oleks võimalik välja selgitada nimeliselt, et just tema vastutab Selveris toiduohutuse eest, siis ei oleks selle juhtumi puhul täidetud ikkagi nõuded, et teda nimeliselt välja tuua. Oleme juba eelnevalt selgitanud, et isiku vastu tekib avalikkuse huvi, kui tema tegevus on piisavalt avalikkuse huvi tekitav (nt inimeste tahtlik mürgitamine, teadlik hooletus jms). Antud juhul on selge, et see ei olnud XXX-i eesmärk. Tal oli eelkõige kohustus uurida, kas kliendi pretensioon halvaks läinud kala kohta vastab tõele ja pakkuda kliendile selle hüvitamiseks sobivaid lahendusi. Igal juhul kui klient ei ole rahul saadud klienditoe töötaja vastusega, siis saab ta selle edasi kaevata osakonna

1 Mosley vs Ühendkuningriik, 10. mai 2011, p 113.

2 EIK peab silmas, et ka ajakirjandus peab alati silmas pidama EIÕK art 10 lõikes 2 toodud kohustusi. Ringier Axel Springer Slovakkia, A.S, vs Slovakkia, 26.07.2011, p 97.

3 Ringier Axel Springer Slovakkia A.S vs Slovakkia, kohtuotsus 26.07.2011.a (avaldus nr 41262/05) ja *Küchl vs Austria,* kohtuotsus 04.12.2012, avaldus nr 51151/06.

juhatajale, kellel on antud teemas oluliselt suurem otsustuspädevus kui postituses sihikule võetud reatöötajal. Seega võib olla avalikkuse huvi Selveri kui tuntud ettevõtte kaebuste lahendamise ja toiduohutuse tagamise praktika suhtes, aga mitte kirjadele vastanud isikute nimeliseks välja toomiseks ja nende isikliku profiili analüüsimiseks.

3. Andmesubjekti huvide ülemäärane kahjustamine

Sõltumata sellest, kas lähtuda IKS § 4 ajakirjandusele antud eriõigusest või üldisest sõnavabadusest, ei või kummagi teostamisel kahjustada andmesubjekti (sõnavabadusest puudutatud inimese) õigusi ega huve. Antud juhul on postitusse lisatud selgelt asjassepuutumatut infot ning seotud see isikliku hinnanguga – *mida sirvides jääb mulje, et inimene armastab lugeda depressiivset kirjandust.* Lisatud on lingid, millele omakorda on lisatud meelevaldselt ühekülgne järeldus - *kus ta kurdab, et Selveris on liiga väike palk ja talle ei meeldi suurfirmas töötamine* – samas kui lingil avaldatu sisaldab ka seda, mis meeldib. Postitusele on lisatud link videole, mille kohta on tehtud vaide esitaja isiklik subjektiivne järeldus, et see presenteerib *Selveri toidukraami kehva kvaliteeti.* Kokkuvõttes on vaide esitaja lihtsalt otsinud internetist kokku kõik, mis ta konkreetse inimese kohta on leidnud, taasesitanud selle ning lisanud oma meelevaldsed ning subjektiivsed järeldused.

Lähtuvalt Riigikohtu lahendist nr 3-3-1-3-12 peab ka avalike andmete taasavaldamiseks olema avaldamise alus. Seega ei ole lubatud avalike andmete taas avaldamine kui nende andmete avaldamiseks ei ole omakorda õiguslikku alust. Nagu öeldud, peab IKS § 4 alusel andmete avaldamisel avaldavate andmete maht olema kooskõlas avalikkuse huviga ehk avaldada ei või isiku kohta neid andmeid, mis on teda ülemäära kahjustavad. Selles osas ei tehta vahet, kas andmed on saanud avalikest allikatest või mitte ja kõikide andmete avaldamiseks on vajalik, et oleks täidetud avaldamise nõuded. Nagu öeldud, inspektsiooni hinnangul ei olnud alust Selveri klienditeenindaja nimeliseks kajastamiseks, ammugi mitte tema muu eraelulise info taasavaldamiseks. Sellega kahjustati ülemääraselt andmesubjekti õigust eraelu puutumatusele. Olgu selgitatud, et EIK praktika kohaselt on eraelu kaitsealas ka inimese töösuhted, st ei ole kuidagi alust väita, et töisele tegevusele andmekaitse reeglid ei kohaldu.

Taunitav on vaide esitaja käitumismuster olukorras, kus ta ei saa endale meelepärast vastust või lahendit, suunab ta oma meelepaha talle vastanud isikule minnes seejuures oma tööd teinud isiku osas isiklikuks. Selveri kliendikogemuse osas leidis vaide esitaja, et tal tekib õigus avaldada ühe nimeliselt klienditeenindaja kohta kõigile avalikult postitus, esitades selles väide, et ta ei sobi antud kohal töötama ning lisades postitusi isiklike ja solvavate järeldustega.

Niisamuti kasutab vaide esitaja sama praktikat ettekirjutuse teinud inspektsiooni ametniku suhtes, kelle osas ta leiab, et ametnik oli liiga noor, et sellist otsust üldse teha. Ühtlasi nõuab vaide esitaja oma vaides demonstratiivselt, et talle esitataks kõik otsuse teinud ametniku läbitud koolitused ajakirjanduse ja toiduohutuse vallas.

Leiame, et selline iga isiku isiklik ründamine, kellega tekib kokkupuude, millega mingil põhjusel rahul ei olda ning seejärel nende põhjendamatu tuvastatav eksponeerimine oma sõnavabaduse tarbeks, on inimesi ülemääraselt kahjustav. Vastasel juhul võiks tekkida igal ühel igapäevaselt õigus ja võimalus kirjutada isikuliselt iga kokku puututud klienditeenindaja või ka mõne muu inimese kohta igasuguseid isiklikke arvamusi, anda nende kohta hinnanguid, teha nende kohta taustauuringuid ja avalikustada kõigile nähtavaid isiklikke subjektiivseid järeldusi. Sõnavabadus ei anna õigust avalikustada piiramatule ringile internetis kõikidest ette juhtuvatest inimestest valimatult, mida vaid pähe tuleb. Iga isikule antud õigus sh õigus sõnavabadusele on piiratud teiste isikute õigustega – kõnealusel juhul isiku õigusega privaatsusele.

Lisaks ei ole vaide esitaja mõistnud, et nö eesliini töötajad ei esinda tööd tehes oma isiklikke huve ega eelistusi, vaid täidavad tööandja suuniseid ning lähtuvad tööandja poolt kokku lepitud ühtsest praktikast, sh enamasti vaid oma otseste juhtidega kooskõlastatult.

Kokkuvõttes ei tuvastatud inspektsioon vaidemenetluse käigus uusi asjaolusid ega läbi viidud menetluses vigu, mis tingiksid vaide rahuldamise ja annaks aluse ettekirjutuse tühistamiseks.

/allkirjastatud digitaalselt/

Pille Lehis
peadirektor